

20-3-1926 1

ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ

ΣΥΜΠΡΑΞΙΣ ΩΔΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

„ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ“

Α. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1925-1926

2

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

*Σάββατον 20 Μαρτίου 1926,
ώρα 6 μ. μ. ἀκριβῶς*

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΕΙΚΟΣΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ

ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1925—1926

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

Δ. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΜΠΡΑΞΙΣ

Ἡ διάσημος καλλιτέχνης τῆς Ὀπερᾶ τῶν Παρισίων

M. DEMOUGEOT

(Τραγοῦδι)

*Τὴν Κυριακὴν 21 Μαρτίου 1926, ὥρα 11 π. μ. ἀκριβῶς ἐπα-
νάληψις τῆς Συναυλίας.*

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

- 1) *Πάρσιφαλ*. Πρελούντιο *R. WAGNER*
- 2) *Τὸ ὄνειρον τῆς Ἑλσας* *R. WAGNER*
ἀπὸ τὸν «*Δόεγκρεν*»
Ἡ κ. *Demougeot* καὶ ἡ ὀρχήστρα
- 3) *Πρελούντιο καὶ θάνατος τῆς Ὑζόλδης* *R. WAGNER*
ἀπὸ τὸν «*Τριστάνον καὶ τὴν Ὑζόλδην*»
Ἡ κ. *Demougeot* καὶ ἡ ὀρχήστρα
- 4) *Τελικὴ σκηνὴ τῆς Βρουνχίλδης* . *R. WAGNER*
ἀπὸ τὸ «*Δυκόφως τῶν Θεῶν*»
Ἡ κ. *Demougeot* καὶ ἡ ὀρχήστρα
(1η ἐκτέλεσις).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

- 5) *Συμφωνία ἀρ. 6* (Ποιμενικὴ) *L. van BEETHOVEN*
 - I Αἰσθήματα χαρᾶς κατὰ τὴν ἀφιξίν
εἰς τὴν ἐξοχίην.
 - II Σκηνὴ παρὰ τὸ ρυάκιον.
 - III Εὐθυμος συνάθροισις τῶν χωρικῶν.
 - IV Θύελλα - Καταιγίς.
 - V Τραγοῦδι τῶν ποιμένων· αἰσθήματα
εὐγνωμοσύνης μετὰ τὴν καταιγίδα.
ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας.

R. WAGNER

Πάρσιφαλ

Μέχρι πρό δεκαετίας μόνον μερικοί προνομιούχοι εμπορούσαν νά ἀπολαύσουν εἰς Bayreuth τῆς θείας ἁρμονίας τοῦ Πάρσιφαλ. Τό ἔτος 1913 εἶδεν ἐξαφανιζόμενον αὐτό τό προνόμιον τοῦ θεάτρου τοῦ Bayreuth, προνόμιον τό ὁποῖον ὁ Βάγνερ τοῦ εἶχε παραχωρήσει μέ εἰδικόν ἄρθρον τῆς διαθήκης του. Παρελθούσης τριακονταετίας ἀπό τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τοῦ Διδασκάλου, ὁ *Πάρσιφαλ* ἀνήκει πειά εἰς τό δημόσιον. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Ὀπερά τῶν Παρισίων, τό θέατρον τῆς Monnaie τῶν Βρυξελλῶν καί ἄλλα πολλά Μελοδράματα κατώρθωσαν νά ἀνεβάσουν ταυτοχρόνως τό ἀριστούργημα τοῦτο τοῦ Βάγνερ κατά τόν Ἰανουάριον τοῦ 1914.

Ὁ Ριχάρδος Βάγνερ ἀπέθανε εἰς Λειψίαν τό 1883. Ὁ Πάρσιφαλ εἶνε τό τελευταῖον ἔργον του. Ἡ ὑπόθεσίς του ἐλήφθη ἀπό τοὺς χριστιανικούς θρύλους τῆς μεσαιωνικῆς Γαλλίας καί ἀπό τό μυθιστόρημα τοῦ Chrestien de Troyes (1190) *Περσεβάλ ὁ Γκαλοά*. Ὁ θρύλος τοῦ Ἁγίου Γκράαλ φαίνεται ὅτι ἐγεννήθη εἰς τὴν μεσημβρινήν Γαλλιάν, μέσα στήν καρδιά τῶν Πυρρναίων, ὅπου κατὰ τὴν λαϊκὴν πίστιν ἦτο ὁ ναὸς τοῦ Μοντουλβάτ.

Ὁ θρύλος τοῦ Γκράαλ, ἀποτελεῖ μέρος τοῦ Κύκλου τοῦ Ἄρθούρου, κύκλου ὁ ὁποῖος διαιρεῖται εἰς δύο μέρη· ἐκ τῶν ποιημάτων τῆς *στρογγύλης* λεγομένης *τραπέζης*, τοῦ περιγράφουσι τοὺς ἱπποτικούς τοῦ ἔρωτος καί τοὺς πολεμικοὺς ἡρωϊσμούς, καί ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ Γκράαλ, ἔχοντος χαρακτηρὰ μυστικοπαθῆ καί θρησκευτικόν καί τοῦ ὁποῖου ἡ τελευταία καί ἀρχαιότερα ἔκφανσις εἶνε τό μυθιστόρημα *Περσεβάλ*. Γκράαλ εἶνε τό ποτήριον μέ τό ὁποῖον ὁ Ἰησοῦς Χριστός καί οἱ μαθηταί του ἐώρασαν τὸν Μυστικόν Δεῖπνον τὴν παραμονὴν τῶν Παθῶν. Οἱ ἄγγελοι τό παρέλαβαν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, μέχρις οὗ εὑρεθῆ ἐπὶ τῆς γῆς μία φυλὴ ἀρχετὰ ἀγνή, ὥστε νά τό διαφυλάξῃ ὡς παρακαταθήκην. Ἡ οἰκογένεια αὐτὴ εὑρέθη ἐπὶ τέλους· ἀρχηγὸς αὐτῆς ἦτον ἓνας Ἀσιανὸς Πρίγκηψ Περλι, ὅστις εἶχεν ἐγκατασταθῆ στὴ Γαλατία καί τοῦ ὁποῖου οἱ ἀπόγονοι εἶχαν συνδεθῆ μέ δεσμοὺς συγγενείας μέ μερικὰ μέλη τῆς οἰκογενείας κάποιου Βρετανοῦ Πρίγκηπος. Ὁ θρύλος αὐτὸς δὲν εἶνε τόσο ἀπίθανος ὅσον δυνατόν νά φαίνεται, ἀρκεῖ, γιὰ νά ἐξαγάγῃ κανεὶς τὴν ἀλήθειαν

νά υποκαταστήσει εἰς τὴν ποιητικὴν εἰκόνα τοῦ μυστηριώδους ποτηρίου τὸ χριστιανικὸν δόγμα.

Ἄλλὰ καὶ στὴν ἐξωτερικὴ μορφή τοῦ Γκράαλ, ὑπάρχει κάτι τὸ μυστηριώδες καὶ ἄφατον.

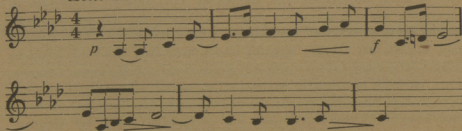
Καὶ διὰ τὴν ἀτενίσθη κανεὶς μόνον τὸ Ἅγιον Ποτήριον ὀφείλει νὰ εἶνε Χριστιανός. Τὸ πολῦτιμον αὐτὸ κειμήλιον εἶνε ἄορατον διὰ τοὺς ἀπίστους. Ἐκτὸς τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν τὰ ὁποῖα παρέχει ἡ θεὰ τοῦ Γκράαλ, ὡς π. χ. τὴν αἰώνια νεότητα, ἀκατανίκητον δύνάμιν στὴς μάχες, παρέχει στὸν εὐσεβῆ ἱππότην κάποιαν οὐρανιαν χαράν, μιὰ προαίσθησιν τῆς αἰωνίας εὐτυχίας. Θρησκευτικὸν στράτευμα, ἀποτελούμενον ἀπὸ ἱππότητας τοῦ ἱεροῦ Τάγματος ἔχει συσταθῆ διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Γκράαλ. Οἱ κανονισμοὶ τοῦ τάγματος τούτου εἶνε ἐξαιρετικῆς αὐστηρότητος. Κάθε σαρκικός ἔρως, κάθε ἔνωσις ἔστω καὶ νόμιμος, ἀπαγορεύεται ἀπολύτως· οἱ ἱππῶται αὐτοὶ ὀφείλουσαν νὰ εἶνε ὑπόδειγμα ἱερότητος καὶ ἀρετῆς. Εἰς Γερμανίαν ὅπου ὁ μυστικισμὸς τοῦ Γερμανικοῦ πνεύματος παρεῖχε προσφορῶτερον ἔδαφος διὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ μυστηριώδους τούτου συμβόλου, ἐκαλλιεργήθη μετὰ μεγαλειτέρας συμπαθείας ὁ θρύλος τοῦ Γκράαλ.

Ἡ Πάρσιφαλ τοῦ Ἑσενμπάχ (1210), ἐνέπνευεν ἰδιαιτέρως τὸν Βάγνερ, ὁ ὁποῖος ἠνέλιξεν ἀπὸ αὐτὸν μόνον τὸ θρυλικὸν μέρος ἐξ οὗ ἐδημιούργησε, καθὼς σχεδὸν σ' ὅλα του τὰ ποιήματα ἓνα ἔργον ἴδιον ἀπὸ ἀπόψεως τύπου καὶ ἰδίως διὰ τῆς ὑπαγωγῆς ὅλων τῶν συστατικῶν παραγόντων τοῦ δράματος εἰς μιάν κυρίαν ἰδέαν, εἰς ἓνα σύμβολον.

Πρόλογος

Ἡ πρόλογος τοῦ Πάρσιφαλ μᾶς μεταφέρει εἰς Μοντσαλβὰτ. Ἐνα θέμα χωρὶς συνοδείαν παρουσιάζεται, ὡρὰν νὰ ὀμιλεῖ μία καὶ μόνη φωνὴ σ' ὅλον τὸ σύμπαν· καὶ τὸ θέμα αὐτό, τὸ ὁποῖον περιέχει ὅλες τὶς θρησκευτικὰς φράσεις τοῦ ἔργου, εἶνε ἐκεῖνο ἀκριβῶς ἐπάνω στὸ ὁποῖον ἐφαρμόζονται αἱ Ἅγιαὶ λέξεις: «Λάβετε φάγετε, τοῦτο μου ἐστί, τὸ σῶμα... καὶ τὸ αἷμα» κ.λ.π.

Molte Lento

Ἐνας ἀόριστος ψιθυρὸς τῶν ἐγχόρδων γεμίσει τὸ περιβάλλον μὲ τὰ μυστικοπαθῆ του ἀρπῆς τὰ ὁποῖα ὑποστηρίζουν ὁ ἐλαφρὸς ἦχος τῶν τυμπάνων· εἶνε σὰν ὄνειρον μακρυνὸ πού σβύνει καὶ χάνεται σιγὰ σιγὰ, ἐνῶ ἤσχα ἀκούεται νὰ περνᾷ τὸ θέμα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου. Αἱ τελευταῖαι συγχορδαὶ μόλις διακρινόμεναι, χάνονται σὲ μιὰ κατανυκτικὴ γαλήνη.

Τὸ θέμα αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται δις ἀκόμη, σὲ ἐλάσσονα τρόπον θλιβερότερον μὲ τὴν σοβαρὰν του ἐγγλωττία· ὕστερα ἀπὸ μικρὴ σιωπὴ ἀκούεται τὸ θέμα τοῦ Γράαλ, ἐκτιθέμενον δις ἀπὸ τὰ χάλκινα ὄργανα κατ' ἀρχὰς καὶ κατόπιν ἀπὸ τὰ πνευστά.

R. WAGNER

Τριστᾶνος καὶ Ἵζόλδη.

Ὁ Τριστᾶνος εἶνε ὁ τέλειος τύπος τοῦ βαγνερείου δράματος· ἔχει τὸν λογικώτερον καὶ αὐστηρότερον τύπον, διότι ἀφαιρεῖ ἀπολύτως ἀπὸ τὸ δράμα κάθε περιττὴν γραφικότητα, κάθε περιττὸν ἐπεισόδιον καὶ μᾶς παρουσιάζει μόνον τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τῶν προσώπων: «Τίποτε πού νὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ μυστήριον τῶν ψυχῶν, παρατηρεῖ ὁ Romain Rolland. Δύο μόνον πρόσωπα, οἱ δύο ἔρασταὶ καὶ ἓνα τρίτον εἰς χεῖρας τοῦ ὁποίου παραδίδονται τὰ θύματα: τὸ Περρωμένον. Τί θαυμασία σοβαρότης στὸ ἔργον αὐτὸ τὸ γεμάτο ἔρωτα! Τὸ φλογερὸν αὐτὸ πάθος μένει σκοτεινόν, σοβαρὸν καὶ αὐστηρόν· κανένα μειδίωμα δὲν τὸ φωτίζει, ἀλλὰ μιὰ πεποίθησις θρησκευτικὴ σχεδόν, πῶς θρησκευτικὴ ἴσως καὶ ἀπὸ τὴν τοῦ *Παρσιφᾶλ*.»

Εἶνε γεγονὸς ὅτι διὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ «Τριστάνου» ὁ Βάγνερ παρωμήθη ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπὸ τὰς θλιβερὰς περιπετείας τοῦ ἔρωτός του πρὸς τὴν Ματθίλδην Βέξενδοκ καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀπὸ τὰ ἀταισιόδοξα δόγματα τοῦ Σοπενχάουερ τοῦ ὁποίου εἶχε γίνῃ ἐνθουσιώδης λάτρης. Τὸ 1851 ἔγραφε πρὸς τὸν Λιστ: «Σχεδιάζω ἓνα *Τριστᾶνον*· εἶνε ἔργον ἀπλοῦν ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐκχειλίζει ἡ ζωὴ· καὶ μὲ τὰς πτυχὰς τῆς *μούρης σημαίας* πού κυματίζει κατὰ τὴν λύσιν θέλω νὰ σκεπασθῶ καὶ ν' ἀποθάνω».

Ὁ Μπερλιόζ ἔβλεπε στὸ *προοίμιον* τοῦ Τριστάνου καὶ τῆς Ἵζόλδης ἓνα εἶδος «χρωματικῶν στεναγμῶν γεμάτων ἀπὸ διαφώνους συγχορδίας, τῶν ὁποίων αἱ μακρᾶι *ἐπερσεις* ἀντικαθιστῶσι τὸν πραγματικὸν φθόγγον τῆς ἁρμονίας, ἐπαυξάνουν ἀκόμη τὴν σκληρότητα». Τὸ *προοίμιον* αὐτὸ εἶνε ὁ ἀκριβὴς καὶ ὑποχρεωτικὸς οὕτως εἰπεῖν πρόλογος τοῦ ἔργου.

Ἀπλώνεται πλατειὰ καὶ ἤρεμη, κατόπιν μ' ἓνα παθητικὸν crescendo φθάνει εἰς θριαμβευτικὸν fortissimo, διὰ τὴν σβύσση πάλιν βαθμιαίως, πάντοτε γλυκεῖα, περισσότερον ἀργή, περισσότερον φωτεινὴ, στὰ αἰθέρια ὕψη τῆς ὀρχήστρας, ἐνῶ σὰν τελευταῖος στεναγμὸς, διαχόμεται διὰ μιὰν ἀκόμη φοράν ἢ φράσις τοῦ πόθου τοῦ ἔχει περὶ γὰ πάντα καταπραϊνθῆ.

R. WAGNER

Τὸ Δυκόφως τῶν Θεῶν

(Τελικὴ σζηνή)

Ὁ Σίγκφρηδ κείται κείται νεκρός . . . Ἡ Βρουγχίδη προχωρεῖ, κυττάζει ὦρα πολλή τὸ πρόσωπο τοῦ Σίγκφρηδ καὶ στρέφεται πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ τῆς γυναῖκες με βασιλικὴ ἀξιοπρέπεια. Διατάζει νὰ ἐτοιμασθῆ ἢ πυρὰ καὶ προαναγγέλλει τὸ τέλος τῶν θεῶν : « Ἴδετε φύλακες, τῶν ἱερῶν ὑποσχέσεων πὼς μέσα στὴν καρδιά μου ἄνθησαν ἡ λύπες· Ἴδετε τὸ αἰώνιον ἔγκλημά σας. Σ' ἐνοχοποιῶ, ἐγὼ, ἔψιστε θεέ ! Βάζοντάς τον νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πρᾶξι τὴν τόσο εὐγενικὴ καὶ ὠραία, τὸν ὠδήγησες αὐτόν,

Musical score for the first system, featuring a piano (*p*) dynamic and the instruction "κτλ." (etc.). The score is written for two staves, with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The key signature is three sharps (F#, C#, G#).

Ἀπλώνεται πλατειὰ καὶ ἤρεμη, κατόπιν μ' ἓνα παθητικὸν *crescendo* φθάνει εἰς θριαμβευτικὸν *fortissimo*, διὰ τὴν σβύσση πάλιν βαθμιαίως, πάντοτε γλυκεῖα, περισσότερον ἀργή, περισσότερον φωτεινὴ, στὰ αἰθέρια ὕψη τῆς ὀρχήστρας, ἐνῶ σὺν τελευταίῳ στεναγμῷ, διαχόμενοι διὰ μιᾶν ἀκόμη φοράν ἢ φράσις τοῦ λόθου τοῦ ἔχει περὶ γὰ πάντα καταπραϊνθῆ.

Musical score for the second system, featuring a piano (*pp*) dynamic and the instruction "morendo κτλ." (etc.). The score is written for two staves, with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The key signature is three sharps (F#, C#, G#). The word "morendo" is written above the second staff, and "pp κτλ." is written to the right of the second staff.

R. WAGNER

Τὸ Δυκόφως τῶν Θεῶν

(Τελικὴ σκηνή)

Ὁ Σίγκφρηδ κείται κείται νεκρός . . . Ἡ Βρουγχίδη προχωρεῖ, κυττάζει ὥρα πολλὴ τὸ πρόσωπο τοῦ Σίγκφρηδ καὶ στρέφεται πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ τῆς γυναῖκες με βασιλικὴ ἀξιοπρέπεια. Διατάζει νὰ ἐτοιμασθῆ ἢ πυρὰ καὶ προαναγγέλλει τὸ τέλος τῶν θεῶν: «Ἴδετε φύλακες, τῶν ἱερῶν ὑποσχέσεων πὼς μέσα στὴν καρδιά μου ἄνθησαν ἡ λύπες· Ἴδετε τὸ αἰώνιον ἔγκλημά σας. Σ' ἐνοχοποιῶ, ἐγώ, ἔψιστε θεέ! Βάζοντάς τον νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πρᾶξι τὴν τόσο εὐγενικὴ καὶ ὥραία, τὸν ὁδήγησες αὐτόν,

τόν ἥρωα, στήν τύχη ποῦ τώρα σέ καταστρέφει. "Όλα ἐτελείωσαν, συν-επληρώθησαν. Πέσε, φυλή τῶν Θεῶν!" Τήν κληρονομίαν τοῦ Σίγκφρηδ, τὸ καταραμένο δαχτυλίδι, ἡ Βρουγχίλδη τὸ κληροδοτεῖ στῆς Κόρες τοῦ Ρήνου. Οἱ θησαυροὶ αὐτοὶ κατέστρεψαν τὸν ἄνθρωπον καὶ τοὺς Θεοὺς· ἐξαγινζόμενοι ἀπὸ τὰ νερά, θά γίνουν τὸ ἄστρον τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸ λαμπερὸ του φῶς.

Ἄφου κάμει τὰς ἐπισήμους προετοιμασίας, ἡ Βρουγχίλδη ἀρπάζει μιά λαμπάδα ἀναμμένη, ἀπὸ τὰ χέρια ἑνὸς τῶν ἀνθρώπων, διαγράφει μακρινὲς ἀποστάσεις καὶ φωνάζουσα: «Λυκόφως καὶ νύχτα πιέζουν τοὺς Θεοὺς. Ἡ Βρουγχίλδη ρίχνει τὴ φωτιά στὴ Βαλχάλα, στὸ ἐνδοξον *"Asu!"* ρίχνει τὴν δάδα ἐπάνω στὰ ξύλα καὶ τὰ νλαδιά ποῦ στέλλουν φλόγες εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Τῆς φέρουν κατότιν τὸν *Grane*, τὸ πιστὸ της ἄλογο, βγάζει τὸν χαλινὸν καὶ στηριζομένη μὲ οἰκειότητα ἐπάνω του λέγει: «Ξέρεις, φίλε γιατί σ' ἐκάλεσα; Ἐκεῖ μέσα στῆς φλόγες κείται νεκρὸς, ὁ Σίγκφρηδ, ὁ ἥρωας ποῦ δὲν ἔχει ὄμιον. Χλιμίντρισε ἀπὸ χαρὰ, ὑπερήφανος γιατί θά τὸν ἀκολουθήσης. Τὸ βλέμμα του χαμογελᾷ μέσα στῆς φλόγες. Δὲς πῶς καίει καὶ πῶς κτυπᾷ τὸ στήθος μου, δὲς πόση μέθη μοῦ κατέχει τὴν καρδιά. Αὐτός, ποῦ ἀγκαλιάζω, μὲ λυώνει μὲς στὴν ἀγκαλιά του, μεθυσμένη ἀπὸ ἔρωτα! Ν' ἀγαπᾷς καὶ νὰ πεθαινῆς! Ὁ Σίγκφρηδ σέ καλεῖ! Σίγκφρηδ, δὲς, ἡ Βρουγχίλδη σ' ἀγαπᾷ καὶ σέ ἀκολουθεῖ!» Ὁ ἵππος, ὑπὸ τὴν ὄθησιν τῆς Βρουγχίλδης ποῦ ἔγινε γυναικά, ρίχνεται μαζί της στὴν ἀπέραντη πυρά.

Ὁ Ρήνος ξεχειλίζει· τὰ κύματα πλημμυρίζουν τὴν πυρὰν τῆς ὁποίας ἡ δύναμις ἐλαττώνεται ὑπὸ τὰς πυκνάς στήλας τοῦ καπνοῦ. Σὲ λίγο ἡ φωτιά μεταδίδεται μακρυνά, φωτίζουσα μὲ τὴν ἀντανάκλασίν της τὸν ὀρίζοντα βλέπομε τὴν *Flosshilde* νὰ κρατᾷ θριαμβευτικὰ τὸ δαχτυλίδι καὶ νὰ κολυμβᾷ μέσα στὰ κύματα. Ὁ Χάγκεν ὀρμᾷ διὰ νὰ τὸ ἀρπάξῃ ἡ *Wellgunde* καὶ ἡ *Woglinde* τὸν παρασύρουν· θὰ χαθῆ στὰς ἀβύσσους Ἡ πυρκαϊὰ ἐξαπλώνεται καὶ φθάνει τὴν Βαλχάλα ὅπου, μέσα σέ μιά μεγάλη λάμψη εἶνε μαζεμένοι οἱ θεοὶ καὶ ὁ ἥρωας. Ἡ αὐλαία πίπτει καὶ τοὺς κρύβει ἀπὸ μᾶς, ἐνῶ τὸ θέμα τῆς *Λυτρώσεως διὰ τοῦ Ἐρωτος* ἀνεβαίνει σιγὰ ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν, σὰν θεία γλῶσσα, σύμβολον ἀποκαλύψεως. Ὁ ἔρωτος μόνος, μπροστὰ στὸν χρυσὸν ἐπιστραφέντα στὰ στοιχεῖα ὡς ἄχρηστον, ὀφείλει νὰ ἐξασφαλίσῃ στὸ ἀνθρώπινον γένος τὴν εὐτυχίαν.

Μουσικῶς ἡ ἀνάλυσις τῆς σκηνῆς αὐτῆς μᾶς παρουσιάζει τὰ ἑξῆς θέματα: μὲ τὸ θέμα τοῦ *Πεπρωμένου* ἐμφανίζεται ἡ Βρουγχίλδη. Εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης φράσεως ἡ ἀνάπτυξις τοῦ *Πεπρωμένου* μᾶς δίδει τὸ τραγοῦδι τοῦ *Θανάτου*. Μὲ τὸ θέμα *Τῆς Κληρονομίας τοῦ κόσμου* ἡ

Βρουγχίλδη «ἀνακηρύσσει ἑαυτὴν ὡς τὴν πραγματικὴν σύζυγον τοῦ νεκροῦ ἤρωος· μετὰ τὸ τελευταῖον ἄκουσμα *Τῆς Προδοσίας διὰ τῆς μορφοποιίας*, ἡ Γκουτρουὴ καταράται τὸν Χάγκεν στὸν ὅποιον εἶχεν ὑπακούσει, καὶ ἀπομακρύνεται γεμάτη ἐντροπὴν καὶ θλίψιν.

Ἐκ τῆς στιγμῆς αὐτῆς τὸ πρόσωπον τῆς Βρουγχίλδης θὰ γεμίσῃ μόνον τοῦ τὴν ἀλησμόνητον αὐτὴν σκηνῆν τοῦ μεγαλειώδους τρομοῦ, σκηνῆν τὴν τὸσον λαμπρὰν καὶ συγκινητικὴν ὥστε νὰ εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ.

Ἐνῶ ἡ Βρουγχίλδη διατάσσει νὰ ἐτοιμασθῆ ἡ πυρὰ καὶ νὰ φέρουν τὸ ἄλογό της, τὰ δεσπόμενα θέματα εἶνε: *Ἡ θεία δύναμις, Ἡ γοητεία τῶν φλογῶν, Ὁ Σίγκφρηδ φύλαξ τοῦ σπαθιοῦ, Ὁ Καλπασμός* κατόπιν παρουσιάζονται γλυκεῖαι ἀναμνήσεις μετὰ τὸν *Χαιρετισμὸν πρὸς τὸν ἔρωτα* καὶ μετὰ τὸ θέμα τοῦ *Σπαθιοῦ* (τοῦ ἀκούεται ἐδῶ διὰ τελευταίαν φωνὴν) οἱ συγκινητικοὶ αὐτοὶ τόνοι διακόπτονται ἀποτόμως μετὰ τρία ὑποβλητικὰ κτυπήματα τῆς ὀρχήστρας ποῦ εἶχαμε ξαναεὐρεῖ τὴν πρώτην φωνὰν στὸ τρομερὸ *Ντουέτο* τῆς 1ης πράξεως (σκηνὴ III)· ἐδῶ παριστοῦν διὰ τὴν Βρουγχίλδην τὴν ψυχρὰν καὶ ἀκατανόητον προδοσίαν. Μετὰ μίαν ὑπόμνησιν τοῦ *Πεπρωμένου* ἡ Βαλκυρία ἀπευθύνεται στοὺς Θεοὺς· τότε ἐμφανίζεται ἐκ νέου, ὅσον ποτέ, συγκινητικὰ τὰ θέματα τῆς *Βαλχάλλας, καὶ ἡ Προαναγγελία τῆς νέας ζωῆς τῆν Ὑποδούλωσιν, τὴν Κατάραν τοῦ Δαχτυλιδιοῦ καὶ τὴν θλίψιν τῶν Θεῶν*, διαδέχεται σὺν ἀποχαιρετισμῶς θλιβερός καὶ ὄμιλος γεμάτος ἐλπίδα, ἕνας τελευταῖος *Χαιρετισμὸς πρὸς τὴν Βαλχάλλα*.

Ἡ θεία δύναμις ἐμφανίζεται γὰρ μιὰ στιγμὴ, ἀκόλο θυμὸν ἀπὸ τὴν *Δύσιν τῶν Θεῶν* καὶ τὸν *Ρῆνον*, δηλαδὴ τρία θέματα ποῦ συγγενεὺς σ' ἐστένα· κατόπιν ὁμιλεῖ στῆς *Κόρες τοῦ Ρῆνου* διὰ τὸν *Χρυσόν* ποῦ θὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ ὑπὸ μορφήν *Δαχτυλιδιοῦ*.

Τοὺς τόνους τοῦς γεμάτους κτηνώδη ἐνεργητικότητα τῆς *Συνθήκης*, διαδέχονται αἱ φράσεις τῆς *Γοητείας τῶν φλογῶν*, τοῦ *Loge* καὶ τῆς *Δύσεως τῶν Θεῶν*· ἡ Βρουγχίλδη μετὰ τὴν δῶδα στέλλει τὴν πυρκαϊάν ἕως στῆν *Βαλχάλλα*.

Ὁ Καλπασμός ἐμφανίζεται ἐκ νέου ἅγιος καὶ ὀρθητικός· τώρα ἡ Βρουγχίλδη ἀπευθύνεται στὸν πιστὸ τῆς *Grane*· αὐτὸς θὰ τὴν φέρῃ ζωντανὴν στὴν πυρὰ καὶ θ' ἀποθάνῃ ἡρωϊκῶς μαζί της. Τότε ἀκούεται μετὰ ὑπέροχον μεγαλεῖον τὸ θαυμάσιον θέμα τῆς *Αντρώσεως διὰ τοῦ ἔρωτος*, τὸ ὅποῖον ὁ μεγαλοφυῆς συνθέτης, ἀφοῦ μᾶς ἄφησε μόλις νὰ τὸ διακρίνωμεν στὴν 3ην πράξιν τῆς «Βαλκυρίας» (σκηνὴ I, μέρος τῆς *Sieglinde*), τὸ ἐκράτησε ἔξω τοῦ ἔργου διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῆ σὺν φωτιστῆρα τῆς ἀγνῆς καὶ τολμηρᾶς ἡρωίδος. Τὸ θέμα αὐτὸ ἀξάνει καὶ ἀνεβαίνει

συνεχῶς, συμπλεκόμενον ἔρωτικά με τὸ θέμα τοῦ *Σίγκφρηδ φύλακος τοῦ σπαθιοῦ* ἐνῶ ἡ φράσις τῶν *φλογῶν* φθάνει σὲ παροξυσμὸν ἐντάσεως· ξαφνικά με τὴν παλαιὰν *Κραυγὴν τῆς Βαλκυρίας*, ἡ Βρουγχίλδη ὀρμῆ με καλπασμὸν μαζί με τὸ εὐγενικό της ἄλογο μέσα στὴν ἀπέραντη πυρά!

Ἡ φλόγες ἀνεβαίνουν, ἡ φωτιά σφουρίζει, τὰ θέματα τοῦ *Loge* καὶ τῶν *Φλογῶν* λυσοῦν. Ὁ *Αἰώνιος Ὑπνος* ἀπλώνεται πλατειά, ὁ *Ρήνος* ἀνεβαίνει καὶ πλημμυρίζει τὴν σσηνὴν· Ἡ *Κατάρα τοῦ Δαχτυλιδιοῦ* ἀκούεται ἀκόμη μιὰ φορά, ἀλλὰ διακεκομμένη καὶ ἡμιτελής· ὁ ὀρμητικὸς Χάγην ρίπτεται μέσα στὰ κύματα διὰ ν' ἀρπάσῃ τὸ δαχτυλίδι, τὸ ὁποῖον γεμάτες χαρά, ἐπανετέησαν ἐπὶ τέλους *Ἡ κόρες τοῦ Ρήνου*.

Τὸ δράμα ἔχει συντελεσθῆ μένει ὅμως ἀκόμη ἓνας μεγαλειώδης Ἐπίλογος, καθαρῶς συμφωνικός, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ συγκίνησις ποῦ μᾶς ἐφάνη ὅτι ἔχει φθάσει· στὸ κατακόρυφον, πρόκειται ἀκόμη νὰ αὐδέσῃ, καὶ αὐτὸ διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τῆς μουσικῆς καὶ τῶν ἁρμονικῶν συνδυασμῶν τῶν *Leit-motiv*. Ἐνῶ ὁ *Ρήνος*, ἡσυχάων βαθμιαίως παρασύρει μαζί του τῆς *Κόρες τοῦ Ρήνου*, γεμάτες χαρὰν διὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ δαχτυλιδιοῦ, ἐνῶ ἡ *Βαλγάλλα*, χαμένη γιὰ πάντα, καταδικασμένη, ἀλλὰ πάντοτε μεγαλοπρεπῆς καὶ ὑπέροχος, φωτίζεται ἀπὸ τῆς φλόγες τῆς πυρκαϊᾶς, πλανᾶται ἐπάνω ἀπὸ ὅλα, σὰν ἓνα μεθυστικὸν ἄρωμα ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἀγνή ψυχὴ τῆς Βρουγχίλδης, σὰν μιὰ ἀνθησις τῆς ἀπεράντου ἀγάπης της, τὸ φωτεινὸ τραγοῦδι τῆς *Αυτρώσεως διὰ τοῦ ἔρωτος*, ποῦ γίνεται ὁλοὲν περὶ αἰθέριο!

L.van BEETHOVEN

Συμφωνία ἀρ. 6 (Ποιμενική).

Ἡ *Ποιμενικὴ συμφωνία* ἐξετελέσθη διὰ πρώτην φοράν τὴν 22 Δεκεμβρίου 1808 εἰς συναυλίαν ἐξ ἔργων τοῦ Μπετόβεν ἡ ὁποία περιελάμβανεν ἐπίσης τὴν 5ην *Συμφωνίαν* ἔργον 67, τὸ *Κοντσέρτο διὰ πιάνο εἰς σοι μείζον*, (ἐκτελεσθὲν ἀπὸ τὸν ἴδιον) τὸ *Sanctus* ἀπὸ τὴν *Λειτουργίαν εἰς Ντε* ἔργον 86, καὶ τὴν *Φαντασίαν* με χορῶδιαν καὶ πιάνο, τὸ ὁποῖον ἐπαίξεν ὁμοίως ὁ ἴδιος. Ἡ *Ποιμενικὴ Συμφωνία* ἔφερεν τότε εἰς τὸ πρόγραμμα ἀρ 5, ἀργότερα δὲ ἐπῆρε τὸν πραγματικὸν ἀριθμὸν, ὡς *Ἔκτη* κατὰ τὴν σειρὰν τῆς συνθέσεως. Αἱ δύο αὐτὰ συμφωνία ποῦ παρουσιάσθησαν μαζί ἔμειναν ἕκτοτε ἀπὸ τὰ λαϊκώτερα κλασικὰ ἔργα.

Ἡ *Ποιμενικὴ Συμφωνία* εἶνε ποίημα γοητευτικόν, πρωτότυπον καὶ χαριτωμένον· εἶνε μιὰ εἰκὼν πολὺ ρεαλιστικὴ τῆς Φύσεως τῆς ὁποίας ὁ Μπετόβεν ἠπῆρξε φανατικὸς λάτρης ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας. Ἡ συμφωνία αὕτη συνωδεύετο ἀπὸ πρόγραμμα ποῦ παρουσιάσθη συγχά ὑπὸ διαφόρους τύπους, ἀλλὰ τὸν ὀρθότερον ἄνωγτων ὁποίων εὐρίσκομεν εἰς τὸ ὀπισθεν χειρογράφου σελίδος ποῦ ἀνήκει σήμερα εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῶν Φιλῶν τῆς Μουσικῆς, τῆς Βιέννης: «1ον Εὐχάριστοι ἐντυπώσεις ποῦ ξυπνοῦν στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν ἄφιξιν στὴν ἐξοχὴν: *Allegro ma non troppo*· 2ον Σκηνὴ παρὰ τὸ ρυάκιον: *Andante quasi allegretto*· 3ον Εὐθυμος συνάθροισις τῶν χωρικῶν: *Allegro*· 4ον Κεραυνός, καταγίς: *Allegro*· 5ον Τραγοῦδι τῶν ποιμένων ὕμνος εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστίας πρὸς τὸ θεῖον μετὰ τὴν καταγίδα: *Allegretto*. Περιέργως τὸ πρόγραμμα τῆς Συμφωνίας τοῦ Μπετόβεν ἔχει μεγάλην ἀναλογίαν μὲ τὸ πρόγραμμα κάποιου ἔργου ποῦ εἶχε συνθέσει τὸ 1784 ἕνας μουσικὸς ὀνόματι Knecht: «Ἡ μουσικὴ εἰκὼν τῆς Φύσεως, ἡ μεγάλη Συμφωνία: Ποῦ θὰ ἐκφράσῃ διὰ τῶν ἤχων: 1ον Ἐνα ὄραϊον τοπεῖον ὅπου λάμπει ὁ ἥλιος καὶ χορεύουν οἱ γλυκεῖς ζέφυροι.... 2ον Ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει ξαφνικὰ νὰ σκοτινιάξῃ. 3ον Ἡ καταγίς συνοδευομένη ἀπὸ ἀνέμους ποῦ σφυρίζουν καὶ βροχὴν ποῦ πέφτει ραδαία, μουγκρίζει μὲ ὄλην τὴν δύναμιν.... 4ον Ἡ καταγίς κατενιάζεται σιγά, σιγά... 5ον Ἡ Φύσις γεμάτη χαρὰν ὑψώνει τὴν φωνήν της πρὸς τὸν οὐρανόν.... κ.τ.λ.

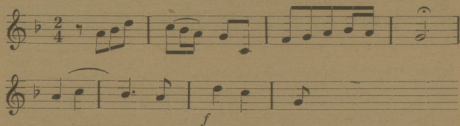
Ἄν καὶ αἱ ὑποδιαίρεσις τῆς *Ποιμενικῆς* ὁμοιάζουν πολὺ μὲ τὰ διάφορα μέρη τῆς συμφωνίας τοῦ Knecht, θὰ ἦτο τολμηρὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ Μπετόβεν ἔλαβεν αὐτὴν ὡς ὑπόδειγμα· πρέπει μᾶλλον νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ μεγάλη ἀγάπη του πρὸς τὴν Φύσιν τὸν ὠδήγησε νὰ γράψῃ μιάν συμφωνίαν ἡ ὁποία ν' ἀπεικονίζῃ τὴν ψυχικὴν του κατὰστασιν ὡσάκις εὐρίσκετο στὴν ἐξοχὴν.

Ὁ Μπετόβεν ἠγάπα πᾶν ὅτι τὸν ἔκαμε νὰ πλησιάζει περισσότερον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Φύσιν· καὶ ἔχομεν περὶ αὐτοῦ ἄπειρα τεκμήρια· ὅσοι δὲ γνωρίζουν τὰ περίχωρα τῆς Βιέννης· μαντεύουν εὐκολὰ τὴν συγκίνησιν, ποῦ ἠσθάνετο κατὰ τοὺς μονήρεις περιπάτους του, ὁ φανατικὸς αὐτὸς σκεπτικιστὴς ὁ «*μισάνθρωπος*» μὲ τὴν γλυκεῖα καρδιά. Ἄλλ' ὁ Μπετόβεν εἶνε ἐπίσης βαθειὰ ποτισμένος ἀπὸ τὰς παραδόσεις τοῦ XVII αἰῶνος· ὁ λυρισμὸς τῆς Ἑπαναστάσεως καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Ρουσῶ εἶνε μέσα του· ἰδέαι πολὺ γενικαί, βοηθούμεναι ἀπὸ φλογερὰν εὐαισθησίαν καὶ τὰς τάσεις αὐτῆς ταύτης τῆς μουσικῆς τέχνης, παρεντίθενται πολλάκις μεταξὺ τοῦ θέματος ποῦ χειρίζεται καὶ τῆς ἀτομικῆς του σκέψεως· ζωγραφίζει

μέ την σειράν την έξοχην ὅπως εἶνε, καί ὅπως τήν φαντάζεται ὁ ἴδιος, σάν ἓνα κόσμον ποῦ βλέπει μέσα ἀπό τό πρίσμα τῆς φαντασίας καί τῶν συνθηκῶν. Εἶνε ρεαλιστής ὅταν δανειζεται ἓνα λαϊκό τραγοῦδι (εὑρεθὲν ἀπό τὸν Kuhacz διὰ τὸ θέμα τοῦ πρώτου Allegro, leit motiv τῆς ὅλης συμφωνίας, ὅταν γράφῃ τὸν χορὸν τῶν χωρικῶν—2ον Allegro— μέ καταπληκτικὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ρυθμῶν καί τῶν χρωμάτων, ἢ ἀκόμη ὅταν ἐπιτυχῶς θαυμάσια γραφικὰ ἐφέετα μέ μέσα ἀπλᾶ ποῦ τοῦ δίδει αὐτὴ ἡ φύσις. Εἶνε ὁ ἄνθρωπος τῆς παραδόσεως εἰς τὸ ὕφος καί τὸ γενικὸν χρῶμα τῆς συμφωνίας, τῆς ὁποίας μερικὰ μέρη μεταμορφώνουν τὴν ἀληθινὴν έξοχὴν σὲ ἀρχαῖον εἰδύλλιον, σὲ βιργιλιακὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν, γεμάτην εὐρυθμίαν καί ποίησιν Οἱ ποιμένες του, ποῦ ὕστερα ἀπὸ τὴν καταιγίδα εὐχαριστοῦν τὸν Θεόν, εἶνε ἀκαδημαϊκοὶ σάν νὰ εἶχαν ἔβγει ἀπὸ τὸν χρωστῆρα τοῦ Poussin. Ἡ σκηνὴ «στὴν ὄχθη τοῦ ρυακίου» τόσον γλυκεῖο στὸ αὐτὶ καί τὴν καρδίαν, εἶνε μιὰ σκηνὴ Watteau. Ἡ πρωτοτυπία τοῦ Μπετόβεν ἔγκειται στὸ ὅτι ἐξησφάλισε τὴν ἐνότητα τοῦ ἔργου διὰ τοῦ αἰσθήματος. Καί πρὶν ἀπ' αὐτὸν ὑπῆρξαν βέβαια συνθέται ποῦ προσεπάθησαν νὰ παραστήσουν μουσικῶς τὴν φύσιν· ἀλλὰ σάν τοὺς συγγραφεῖς τοῦ XVII αἰῶνος, ποῦ ζωγραφίζον τὴν ὑπαιθρον ζωὴν σύμφωνα μέ τὰς κλασικὰς ἀναμνήσεις, δὲν ἔβγαιαν παρὰ χαριτωμένα μουσικὰ παιγνίδια καί μικρὲς εἰκόνας. Ὁ Μπετόβεν, εἰς τὴν ἀναπαράστασιν τῶν πραγμάτων βάζει ὅλον τὸν λυρισμὸν λεπτοῦ ποιητοῦ ρίπτει ὅλην τὴν συγκίνησιν μιᾶς ψυχῆς, ποῦ σάν τὸν Ρουσσώ, ζητεῖ μιὰ στενὴ ἐπικοινωνία μέ τὸν κόσμον μιὰ ἡχὴ συμπαθείας διὰ τὴν ἀγάπην ποῦ πλημμυρίζει τὴν καρδίαν του, καί κατευνασμὸν τοῦ πάθους του, σχεδὸν θρησκευτικόν. «*Mehr Ausdruck der Empfindung als Malerei*» — ἔκφρασις μᾶλλον τῶν συναισθημάτων παρὰ ἀπεικόνισις — λέγει τὸ πρωτότυπον χειρόγραφον. Τὸ συναίσθημα τοῦτο, ἔχει καμμιά φορὰ ρωμαντικὸν χαρακτῆρα, ὅπως π. χ. στὴν σκηνὴν τῆς καταιγίδος· πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὁμοίως ὅτι καμμιά πιζρὰ σκέψις δὲν τὸν ταράσσει Ὁ Βιργίλιος τοῦ ὁποίου τὰ *Γεωργικὰ* θὰ παρεῖχον πολλὰ σημεῖα συγκρίσεως μέ τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Μπετόβεν, συγκινεῖται ἀπὸ οἶκτον ὅταν ὀμιλῇ διὰ τοὺς χωρικοὺς, καί περνᾷ ἀπὸ ἐπάνω τους μιὰ σκιὰ μελαγχολίας· στὴν *Ποιμενικὴν* δὲν ὑπάρχει σκιὰ ἀπαισιοδοξίας, ὅλα εἶνε σ' αὐτὴν καθαρὰ φωτεινά, ὑγιᾶ, γεμάτα ἀγάπην καί ζωὴν.

Εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ Μπετόβεν εἰς τὴν *Ποιμενικὴν* ὑπέστη τὴν σλαυικὴν πίδρασιν. Τὸ κύριον θέμα τῆς συμφωνίας:

Allegro ma non troppo

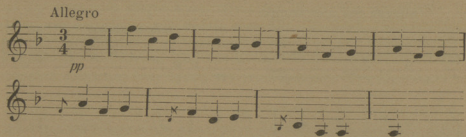

εὑρίσκεται εἰς τὴν *Συλλογὴν τῶν λαϊκῶν τραγουδιῶν τῆς Κροατίας* τοῦ *Kuhacz X*. Τὸ θέμα αὐτὸ καθαρῶς ἀγροτικὸν ἀναπτύσσεται εἰς περισσότερα τῶν πεντακοσίων μέτρων διατηροῦν τὸν χαρακτῆρα τῆς γλυκύτητος καὶ τῆς γαλήνης.

Ἡ ἐν γένει ἐπεξεργασία τοῦ πρώτου αὐτοῦ μέρους, χωρὶς ἀπροσδοκίτους ἐκπλήξεις καὶ γεμάτου χαρὰν καὶ ἡρεμίαν δικαιολογεῖ ἀπολύτως τὸν τίτλον ποῦ τὸ διακρίνει: *Erwachen heiterer Empfindungen bei den Ankunft auf den Lande* (*Σύπνημα εὐθόμων ἐντυπώσεων κατὰ τὴν ἄφιξιν εἰς τὴν ἐξοχὴν*).

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος «*Σκηνὴ παρὰ τὸ ρυάκιον*» αἱ γραφικαὶ τάσεις τοῦ Μπετόβεν γίνονται ἀκόμη πλέον καταφανεῖς· εἰς τὰ στίχισα ὅπου διὰπρώτην φορὰν εὑρίσκομεν τὸ κύριον θέμα τοῦ μέρους αὐτοῦ, ὁ Μπετόβεν ἔχει σημειώσει: *Je grösser der Bach, je tiefer der Ton* (ὅσο πειδὸ μέγαλο εἶνε τὸ ρυάκιον, τόσο πειδὸ βαθὺς εἶνε ὁ τόνος). Ὁ συνθέτης μᾶς ὀδηγεῖ μιὰ ἡλιόλουστη ἡμέρα στὰς ὄχθας ἐνὸς ρυακίου ποῦ διασχίζει τὸ δάσος, μᾶς παρουσιάζει τὰ κύματα ποῦ παιχιδίζουν καὶ μᾶς κάμνει ν' ἀκούσωμεν τὸν μελωδικὸν τὸν ψίθυρον. Χιλιάδες φῶτα φαίνονται μέσα ἀπὸ τὰ φύλλα· ἀπ' τῆς κορυφῆς τῶν δένδρων βγαίνουν θοπευτικῆς φωνῆς· ὁ κοῦκος μᾶς καλεῖ, τ' ἀηδόνι καὶ ὁ κορυδαλὸς κελαδοῦν. Εἶναι ζωντανὴ εἰκόνα τοῦ ζυπνήματος τῆς φύσεως, ἀναμιμνημένη μὲ τὴν ἀνθρωπίνην ποιήσιν. Ὁ ρυθμὸς ποῦ δεσπόζει ἐν γένει στὸ δεύτερον αὐτὸ μέρος θὰ ἠμποροῦσε νὰ παραβληθῇ μὲ τὸν κυματισμὸν τοῦ ρυακίου.

Τὸ τρίτον μέρος, *σκέρτσο* εἰς φα. *Lustiges Zusammensein der Landleute* (*Εὐθθυμος συνάθροισις τῶν χωρικῶν*) παρουσιάζεται με θέμα ποῦ μοιάζει πράγματι μὲ πρόσκλησιν εἰς εὐθυμον συνάθροισιν :

ὁμοιάζει πολὺ μὲ χωριάτικο χορὸ καὶ δίδει τὴν ἐντύπωσιν βάλς μὲ ἀντιχρονισμόν. Ἀκολουθεῖ τὸ δεύτερον θέμα τὸ ὁποῖον μᾶς ὀδηγεῖ στὴς χιουμουριστικὰς ἐκεῖνες εἰκόνες, εἰς τὴς ὁποῖας ὁ Μπετόβεν μᾶς παρουσιάζεται ὡς τέλειος χιουμουριστὴς τῶν ἤχων καὶ ρεαλιστὴς ποῦ ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ δίπλα ἢ καὶ νὰ περάσῃ τὸν Teniers, τὸν J. von Ostade ἢ τὸν Adrian Brouwer. τὸ Τὸ *scherzo* διακόπτεται ἀποτόμως ἀπὸ ἓνα μακρυνὸ *ρολλισμὸν* τῶν τυμπάνων στὸ *ρε β'* εἶνε ὁ προάγγελος τῆς *Καταιγίδος* καὶ τῆς *Θυέλλης* † (*Gewitter, Sturm*) ποῦ θὰ ξεσπάσῃ μὲ τοὺς μὲ τοὺς κεραυνούς τῆς καὶ τῆς ἀστραπῆς τῆς. Ἀλλὰ ἡ καταιγὶς δὲν θὰ διαρκέσῃ πολὺ· ὅλα σὲ λίγο θὰ ἡσυχάσουν καὶ διὰ μιᾶς κλίμακος ἀνιούσης στὸ *ντο μεῖζ*, θὰ περάσωμεν στὸ *φινάλε* (*allegretto εἰς 6/8 εἰς φα*: *Hirtengesang, frohe und dankbare Gefühle nach dem Sturm*. (Τραγοῦδι τῶν ποιμένων αἰσθήματα εὐχαριστήσεως καὶ εὐγνωμοσύνης μετὰ τὴν καταιγίδα) Ἡ ἀπλότης καὶ ὁ ποιμενικὸς χαρακτήρ τῶν θεμάτων τοῦ μέρους αὐτοῦ δὲν θὰ ἠμποροῦσαν νὰ διαφύγουν κανένα ὕστερα ἀπὸ ὀλίγας *Παραλλαγὰς*, *Φουγκάτα* καὶ διάφορα ἄλλα μουσικὰ παιγνίδια, ἢ συμφωνία τελειώνει μὲ μιὰ ἐντύπωσιν γαλήνης καὶ εἰρήνης καὶ μὲ ἁρμονίας ποῦ ἀπηχοῦν τὸν ἐν γένει χαρακτήρα τοῦ ἔργου,

*Ἴδε : *Paul Bekker, Lavignac, Jean Chantavoine, Kretschmar, Combarieu. Lichtenberger.*

Σάββατον 27 Μαρτίου 1926, ὥρα 6 μ. μ.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΕΙΚΟΣΤΗ ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Διευθυντής ὀρχήστρας
J. ΒΟΥΤΝΙΚΟΦ

Σύμπραξις:
M. DEMOUGEOT
τῆς Ὁπερὰ τῶν Παρισίων
(τραγουδι)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

I

- 1) *Συμφωνία ἀρ. 3* *F. Mendelssohn*
(Σωοτική)
- 2) *Oberon grand air* *K. M. von Weber*
Ἡ κ. Demougeot καὶ ἡ ὀρχήστρα.
- 3) *Δεστενίτσα* *Γ. Σκλάβου*
Συμφωνικά ἀποσπάσματα
(πρώτη ἐκτέλεσις).

II

- 4) *Δάφνις καὶ χλόη* *M. Ravel*
Συμφωνικά ἀποσπάσματα
2^α σειρά
(1^η ἐκτέλεσις)
- 5) *Ἡ Καταδίκη τοῦ Φάουστ* *H. Berlioz*
α) Μπαλλάντα τοῦ Βασιλέως τοῦ Thulé
β) Μεγάλη σκηνή (IV μέρους)
Ἡ κ. Demougeot καὶ ἡ ὀρχήστρα.
- 6) *Ὁ Χρυσὸς Πετεινὸς* *N. Rimsky - Korsakoff*

Την Κυριακὴν 28 Μαρτίου 1926, 11 π.μ. ἐπανάληψις τῆς Συναυλίας.

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ 1925-1926

Α' Βιολία

1	<i>Schultze Tony</i>	} Σολιστ
2	<i>Βολωνίνης Φρέιδ.</i>	
3	<i>Μπαμιέρος Εδθ.</i>	
	<i>Κοψίδα 'Αντιγόνη</i>	
4	<i>Μπουσίνιτουη 'Ελένη</i>	
5	<i>Λομπιάγκο Γεώργ.</i>	
6	<i>Ζαρεϊφοπούλου 'Ασπ.</i>	
7	<i>Μαρκέττου Τζέννν.</i>	
8	<i>Λευκιάδου-Καββάδα Μ.</i>	
9	<i>Καββάδας Θεόδ.</i>	
10	<i>Χαμονδόπουλος Δ.</i>	
11	<i>Βολωνίνης Ν.</i>	
12	<i>Παπαχριστοδούλου 'Αλκ.</i>	
13	<i>Καραμπετιάν Κ.</i>	
14	<i>Ψύλλας Γεώργ.</i>	
15	<i>Κολάσης 'Αλ.</i>	
16	<i>Παρίδης Γεώργ.</i>	

9	<i>Περδικίδου Ντινύ.</i>
10	<i>Λάζαρος Ν.</i>
11	<i>Κοσκινᾶς Σ.</i>
12	<i>Περιστέρης Στυλ.</i>
13	<i>Ροχάτσικ 'Ιωσ.</i>
14	<i>Νικολαΐδης 'Αριστ.</i>
15	<i>Γαβρηλίδης Μιχ.</i>

Βιόλαι

1	<i>Βολωνίνη - Maché Μαργ.</i>
2	<i>Πρεστρώ 'Αλφρ.</i>
3	<i>Μπραουνβίξερ Φρ.</i>
4	<i>Φωτιάδου 'Ιουλ.</i>
5	<i>Πρεστρώ Μάριος</i>
6	<i>Λομπιάγκο Χρ.</i>
7	<i>Δεληγιάννης Β.</i>
8	<i>Πέκος Π.</i>
9	<i>Πιερούτσης 'Εργ.</i>

Βιολοντσέλλα

1	<i>'Αβατάγγελος Σπύρος</i>
2	<i>Λεμπεχόβας Σ.</i>
3	<i>Καλαμπούση Ναταλ.</i>
4	<i>'Αργυρόπουλος 'Αθ.</i>
5	<i>Αύλωνίτης Βασ.</i>
	<i>Σούλτσε Φανή.</i>
	<i>Βολωνίνης Σπ.</i>
	<i>Τίβερης 'Αλφ.</i>

1	<i>Chardon Yves</i>
2	<i>Παπαδημητρίου 'Αχ.</i>
3	<i>Πίστη Μαρία</i>
4	<i>Λάμπρου Λουκᾶς</i>
5	<i>Γεωργαντᾶς Σπ.</i>
6	<i>Φαρανιάτου 'Ελ.</i>
7	<i>Λομπιάγκο Μάρ.</i>
8	<i>'Αντωνίου Γ.</i>
9	<i>Καστρισιάδης Χ.</i>

Βαθύχορδα

- 1 Τζουμάνης Ίω.
- 2 Σωζόπουλος Βασ.
- 3 Κουτσαντόπουλος Κ.
- 4 Τίτας Σπ.
- 5 Φρόμπα Χάνς
- 6 Σεμιτέκολος Μάρ.
- 7 'Ακριβός Εϋ.
- 8 Καραγεωργίου Ίω.

Πλαγιάυλοι (Flauti)

- 1 Παπαγεωργίου Ν.
- 2 Μάγκος Σπ.
- 3 'Αλθανίτης Εϋ.
- 4 Φρέτζας Ριχ. (Piccolo)

Όξύαυλοι (Oboi)

- 1 Σμυρλής Πέτρος
- 2 Φουρτούνας Ματθ.

'Αγγλικόν κέρας (Cornoinglese)

- 1 Εὐαγγελίδης Γ.

Εὐθύαυλοι (Clarineti)

- 1 } Παρούσης Δ.
- 1 } Δάζαρος Σπ.
- 2 Παπασταθόπουλος Μ.
- 3 Πιάτσας Ήπ.

Βαρύαυλοι (Fagotti)

- 1 } Πιτάκος 'Αλεξ.
- 1 } Mathé David
- 2 Παπαϊωάννου Στ.
- 3 Σμυρλής Σωτ. (Contra-fagotto)

Κέρας (Corni)

- 1 Σηπλιωτάκης Εϋ.
- 2 Γκιβιτσιάνης Σπ.

- 3 Βαφειαδάκης Στυλ.
- 4 Γιατροῦ Στέφ.
- 5 Παπαϊωάννου Παντ.
- 6 'Αργυριάδης Δημ.

Σάλπιγγες (Trombe)

- 1 Κοσκινᾶς Σ.
- 2 Κονιδάρης Χαρ.
- 3 Μασσίνας Δ.
- 4 Κανδηλιώτης Γ.

Τρομπόνια

- 1 Διαμίντης Στ.
- 2 Μπάκας Νικ.
- 3 Κασσάρας Βασ.

Tuba

- 1 Βαραγκούλης Δ.

Τύμπανα.

- 1 Σερεμίδης Μιχ.
- 2 Νικολάε Κ.

Κρουστά

- 1 'Ιατροῦ Σωτήριος
- 2 Ρομποτιῆς 'Ανδρ.
- 3 Φαναριώτης Κων.

'Αρπαι

- 1 Βασεγχόβεν Ματθ.
- 2 Πρωτοπαπᾶ Κ.

Celesta

- 1 Π. Καραλίβανος

Συμπράττοντες έρασιτέχναι

- 1 Νεγροπόντη Μαρ.
- 2 Κοσμετάτος Ν.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαιον Μετοχικόν καὶ Ἀποθεματικόν	Δρ. 240.000.000.—
Κεφάλαιον ἀποθεματικόν συμφώνως	
τῷ Νόμῳ 2577 (1921)	> 60.000.000.—
Καταθέσεις	> 3.700.000.000.—

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: **ΑΔ. Ν. ΔΙΟΜΗΔΗΣ**
 ΣΥΝΔΙΟΙΚΗΤΑΙ: } **ΙΩΑΝ. Α. ΔΡΟΣΣΠΟΥΛΟΣ**
 } **ΚΡΙΕΖΗΣ**

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

*Αγιος Νικόλαος (Κρήτης)	Θήρας	Μιτυλήνη
*Αγρίνιον	Ίθάκη	Ναύπακτος
*Αθήναι	*Ιωάννινα	Ναύπλιον
Αίγιον	Καβάλλα	Νιγρίτα
*Αλεξανδρούπολις	Καλάβρυτα	Ξάνθη
*Αλμυρός	Καλάμαι	Πάφοι
*Αμαλιάς	Καρδίτσα	Πάτρα
*Αμφισσα	Καρπενήσιον	Πειραιεύς
*Αργυστόλιον	Καστοριά	Πόρος
*Αρτα	Κατερίνη	Πρέβεζα
*Αταλάντη	Κέρκυρα	Πύλος
Βάμος	Κοζάνη	Πύργος
Βέροια	Κομοτινή	Ρέθυμνος
Βόλος	Κόρινθος	Σάμος
Γρεβενά	Κύθηρα	Σέρροι
Γύθειον	Κύμη	Σουφλίον
Δημητσάνα	Κυπαρισσία	Σπάρτη
Διδυμότοιχον	Λαμία	Σύρος
Δράμα	Λάρισα	Τρίκαλα
*Ελασσόν	Λεβάδεια	Τρίπολις
*Εδεσσα	Λευκάς	Φλώρινα
Βάκυνθος	Μεγαλόπολις	Χαλκίς
*Ηράκλειον	Μεσολόγγιον	Χανιά
Θεσσαλονίκη	Μεσσήνη	Χίος
Θήβαι		

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ L^{TE}D

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1893

Κεφάλαιον και Ἀποθεματικὸν λίραι Ἀγγλ. 790.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ,

Basildon House, Moorgate, London E. C. 2,

Γενικὴ Διεύθυνσις διὰ τὴν Ἑλλάδα ΑΘΗΝΑΙ.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Πειραιεὺς, Ναύπλιον, Τρίπολις, Ἡράκλειον, Πάτραι, Ἀργο-
στόλιον Κέρκυρα, Ζάκυνθος, Θεσσαλονίκη, Καβάλλα, Χίος, Μι-
τυλήνη, Ἄργος και Ἀμαρούσιον.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, Benha, Beni— Suef, Fayoum, Kafr-el-
Zayat, Mansourah, Mehala-Kebir, Minieh, Tantah, Sifra.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, Yildiz Han, Rue Kurekdjiler,
Galata, Πρακτορεῖον Dlziz Zadé-Han, Rue Foundouk,
Stamboul

Καταθέσεις εἰς πρώτην ζήτησιν και ἐπὶ προ-
θεσμίᾳ εἰς Δραχμὰς και ξένον συναλλάγμα ὑπὸ
τοὺς εὐνοϊκωτέρους ὄρους.

ΕΚΤΕΛΕΙ ΠΑΣΑΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Εἰς Δραχμὰς

Ἐν ὄφει	πρὸς 3 %	Ἐπὶ προθ. 5 μηνῶν	πρὸς 4 $\frac{1}{4}$ %
Μὲ 15θήμερον προει- δοποίησιν	> 3 $\frac{1}{2}$ %	> > 1 ἔτους	> 4 $\frac{1}{2}$ %
Ταμειυτήριον		> > 2 ἐτῶν	> 5 %
μέχρι δρ. 20.000. . . .	> 4 %	> > 4 >	> 5 %
		> > 5 >	> 6 %
		> > 10 >	> 7 %

Εἰς Συνάλλαγμα ἐπί:

Λονδίνου ἐν ὄφει . . .	πρὸς 4 $\frac{1}{2}$ %	Ν. Ὑόρκης ἐν ὄφει	πρὸς 3 $\frac{3}{4}$ %
ἐπὶ προθεσμία 6 μηνῶν	> 4 %	Ἰταλίας	> > > 3 $\frac{1}{2}$ %
Παρισίων ἐν ὄφει . . .	> 4 %	Βελγίου	> > > 3 %
ἐπὶ προθεσμία 6 μηνῶν	> 4 $\frac{1}{2}$ %	Ἑλβετίας	> > > 1 $\frac{1}{2}$ %
> > 1 ἔτους	> 4 $\frac{3}{4}$ %		
> > 2 ἐτῶν	> 5 %		

ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 26—ΤΗΛ. 1-39

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΠΡΩΤΗΝ ΖΗΤΗΣΙΝ

5%

ΜΕ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΝ 15 ΗΜΕΡΩΝ

6%

ΟΡΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΣΥΝΑΓΑΙΩΝ

